

Var semio- skyldte skjensel

Hr. Hoff er av dem som har stukket hull på byllen. Han har tatt i bruk det kjempemateriale av historisk verdi som undersøkelseskommissjonen la til rette for snart 35 år siden.

Aftenposten 15/4 1978

blående tittel. Hr. Hoff bygger på det materiale undersøkelseskommissjonen av 1945 skaffet og fremla i 1948. Jeg gjennomleste dette materiale for over 30 år siden, og kom da til det samme resultat som hr. Hoff. Jeg har også søkt om å komme til orde med denne oppfatning, men det har søtt ut for meg som om emnet var tabu, både i politikk og presse. Tilfint, altså.

Kan ikke det kunne være grunn til å trykke et nytt opplag av kommissjonens innstilling?
Halvor Diesen, Halden

Jeg har måttet avflene meg med det. Blikkignok syntes jeg det gikk over stivlekafatone da et stort forlag våren 1977 med brask og bram, ved en pressekonferanse, lanserte en bok som ville lage historier om til historie, og som trakk irreløse slutninger som måtte føre til enkelte resultater. Jeg prøvet den ang å advare mot publikasjonen, men forgyves. Boken kom ut og ble lansert som sensasjonell, hva den også var, men med motsatt fortegn. Den eneste nytte jeg ser den har gjort, er statet til at det igjen er blitt anledning til å fortelle offentligheten hva som virkelig skjedd.

Hr. Hoff er av dem som har stukket hull på byllen. Han har tatt i bruk det kjempemateriale av historisk verdi som undersøkelseskommissjonen la til rette for snart 35 år siden.

108058

Aftenposten 15/4 1978

Sorenskriver og soldat. . .

75 år idag:
Sorenskriver
Finn Palmstrøm, Nordre Skrenten 1 C, Tårnåsen.



Han tok meget tidlig mål av seg til å bli sorenskriver — hvorfor husker han kanskje ikke i dag. Og da han i krigstidens London traff en ung engelsk dame, Bettine Ridley, som var villig til å dele med ham hva fremtiden måtte bringe, var det som sorenskriverfrue på en av Erik Werenskiolds romantiske norske ambesdagder, han ville ha henne.

Men forholdene skulle føre med seg at det ble så meget annet å ordne først. Etter den juridiske embedseksamen satte han ganske riktig kurs rett mot dommerkrakken via de nødvendige omveier som advokalfullmechtig, dommerfullmechtig og til og med som praktiserende advokat sammen med B. A. Fløkeles. Men så kom det noe i veien. Krigen mellom Sovjet-Unionen og Finland fant ham som soldat i det svensk-norske kompani av frivillige. Derfra kom han hjem akkurat tidsnok til å bli såret i kamp mot tyske soldater i utkanten av Nordmarka — dog ikke verre enn at han ikke så lenge etter var å finne som en av Martin Linges karer i England.

Dette førte med seg en god del trening, blant annet fall- og rømmehopping hvor det ville ha vært en fordel ikke å ha vært så nærsynt, og hvor brillen naturligvis ikke kom på tale, for hvem har vel hørt om fallskjermhoppere med briller? Etter Måløy-raidedet ble det slutt på den aktive militære tjeneste. Det var flere av Linges guttene som mente at den norske regjering burde underrettes når britene satte slike operasjoner i gang på Norges kyst. De fikk sitt ønske oppfylt, men to av dem, Finn Palmstrøm og Knut Wigert, måtte fratse sin tjeneste.

Men det var annet å gjøre. I den nervøse ventetiden under krigsårene var det mange norske soldater som hadde lett for å komme i «uløkke» formedelt brennevin og andre distraherende momenter. Det var nødvendig med krigsrett, og foruten aktor måtte det være forsvarer, og det ble Finn Palmstrøm, først som fenrik — men da protesterte de

tilltalte. De mente at når aktor, Rynning-Tønnessen, var oberstløytnant, måtte forsvareren minst være major, ellers ville ikke dommerne ta hensyn til ham. Ja, så ble han major, da.

Desuten ble han leder for et nyopprettet kontor med sete i London. Han samlet inn opplysninger om krigsforbrytere med henblikk på tiltaksbeslutninger etter krigen. Og dette arbeidet fortsatte etter kapitulasjonen. I mars 1946 kunne Aftenposten med store overskrifter fortelle om major Palmstrøm, som hadde gransket i Nürnberg-domhus og kom hjem med 62 verdifulle dokumenter om forbindelse mellom Himmler og Quisling og mange andre interessante ting.

Og så var freden stort sett i havn, og tiden var inne for å ta fatt på det egentlige mål igjen.

La det være sagt med en gang at sorenskrivergården i Tana ikke var tegnet av Erik Werenskiold og ikke var beleimet med meget romantikk. Men da sorenskriveren i 1952 kom til Flisa for å skifte sol og vind i Soler sorenskriverembede, var embedsgården tegnet av Arneberg, og om den ikke minnet om «Familien på Giljø», så var den den å se på. Utvendig. Innvendig oppdaget fru Bettine Palmstrøm snart at det var visse mangler å ta opp med Justisdepartementet — bl. a. var apilestuen best egnet til dypfryser, siden den var det kaldeste sted i huset. Nå, det ble rettet, og fra denne gården kunne dette sorenskriverpar virke til nytte og glede for ett av sine store, rike østlandadistrikter helt til Palmstrøm falt for aldersgransen.

Siden har det vært meget annet å sysle med, bl. a. konsulentstillinger i sentraladministrasjonen samt ymse tillitsverv. Sorenskriver Finn Palmstrøm har ingen vanskeligheter ved å få tiden til å gå.

E. D.